

Obsah

Předmluva	25
1 Evoluční přístup k lidskému chování	27
1.1 Přírodní výběr	29
1.2 Pokládejme správné otázky	32
1.3 Přístupy ke studiu lidského chování	34
<i>Behaviorální ekologie člověka</i>	34
<i>Evoluční psychologie</i>	38
<i>Prostředí evolučních adaptací</i>	40
1.4 Ke sjednocenému přístupu	43
2 Základy evoluční teorie	53
2.1 Individuální výběr a sobecký gen	53
2.2 Problém altruismu	55
<i>Příbuzenský výběr a Hamiltonovo pravidlo</i>	57
<i>Reciproční altruismus a Vězňovo dilema</i>	61
2.3 Rodičovské investice a konflikt mezi rodičem a potomkem	67
2.4 Pohlavní výběr	71
<i>Mezipohlavní a vnitropohlavní výběr</i>	73

3	Spolupráce mezi příbuznými	81
3.1	Příbuzenský výběr u lidí	81
3.2	Reprodukční hodnota a příbuzenský výběr	89
3.3	Příbuznost, vražda a týrání dětí	95
3.4	Příbuznost a nahodilost	100
3.5	Příbuznost a zdraví	103
4	Reciprocita a sdílení	107
4.1	Spolupráce u lidí: rozdíl stupně, nebo kvalitativní rozdíl?	108
4.2	Reciprocita a výměna informací	109
4.3	Vzájemná výpomoc a obrana před nepřízní osudu	113
4.4	Sdílení potravy mezi lovci-sběrači	113
	<i>Snižování rizika a reciprocita</i>	115
	<i>Tolerovaná krádež</i>	116
	<i>Producenti a příživníci</i>	119
	<i>Hypotéza „předvádění se“</i>	123
4.5	Jsou lidé ve své podstatě sobečtí?	131
5	Volba partnera a pohlavní výběr	139
5.1	Všeobecné principy volby partnera	140
	<i>Preference při volbě partnera</i>	143
	<i>Monogamie versus polygamie?</i>	149
5.2	Znaky vznikající pohlavním výběrem	153
	<i>Fyzické znaky</i>	153
	<i>Fluktuální asymetrie</i>	160
	<i>Kompetice spermií</i>	163
	<i>Riskování</i>	165
5.3	Situačně podmíněné strategie volby partnera	167
5.4	Dvoření	173
	<i>Taktické využívání klamu</i>	175
5.5	Vliv volby partnera na biologickou zdatnost	178
	<i>Vysvětlování evoluční záhady</i>	182
6	Omezení plynoucí z životní historie a reprodukční rozhodování	191
6.1	Optimalizace velikosti rodiny	192
	<i>„Zátěžový model“ u !Kung Sanů</i>	195
	<i>Velbloudi, kozy, chlapci a dívky</i>	203
6.2	Plánování reprodukce	208
6.3	Z lásky, nebo pro peníze: dědičný majetek a rozhodování	212
6.4	Demografický přechod	217
6.5	Evoluce menopauzy	223

7	Strategie v rodičovských investicích	231
7.1	Konflikt v děloze	232
7.2	Formující preference rodičů a rivalita mezi sourozenci	234
7.3	Infanticida: plánování investic	239
	<i>Nejistota otcovství</i>	241
	<i>Nízká kvalita dítěte</i>	246
	<i>Nedostatek rodičovských zdrojů</i>	248
7.4	Selektivní infanticida a poměr pohlaví	252
	<i>Rádžpútové</i>	252
	<i>Mukogodové</i>	253
	<i>Inuité</i>	256
7.5	Investiční strategie závislé na podmínkách	259
	<i>Další podoby působení Triversova-Willardova efektu</i>	260
	<i>Pomáhání ve hnízdě (LRE)</i>	263
	<i>Efekty reprodukční kompetice (LRC)</i>	266
8	Manželství a dědictví	271
8.1	Matrilinéární versus patrilinéární dědictví	272
	<i>Polygamie a dědění majetku</i>	272
	<i>Matrilinearita: Dělalí to sestry pro sebe?</i>	275
8.2	Kompetice o zdroje a přežití rodu	278
	<i>Příklad pastevců</i>	279
	<i>Zemědělské systémy</i>	284
8.3	Když vše zůstává v rodině: incest a pravidla sňatku	292
8.4	Tibetská polyandrie	297
9	Jedinec ve společnosti	311
9.1	Příbuznost a pojmenovávání příbuzných	312
9.2	Dělba práce a rozdíly v opouštění rodiště podle pohlaví	316
9.3	Struktura sociální skupiny	321
	<i>Kognitivní omezení velikosti skupiny</i>	322
	<i>Ekologická omezení sociální struktury</i>	328
9.4	Problematika sociálního parazitismu	332
9.5	Společnost, násilí a válčení	342
10	Poznávací procesy a modulární mozek	353
10.1	Stručná historie modularity	355
	<i>Systémy periferních vstupů</i>	355
	<i>Masivní modularita: model švýcarského nože</i>	356
	<i>Modularita myšlení</i>	358

10.2	„Za modularitou“	361
10.3	Společenská směna a odhalování podvodníků	366
	<i>Známost a změna perspektivy</i>	367
	<i>Povolení a povinnost</i>	370
	<i>Porozumění úloze</i>	374
10.4	Role emocí	376
	<i>Co jsou „pocity“?</i>	376
	<i>Somatické ukazatele</i>	378
11	Sociální poznávání	
	a jeho vývoj	383
11.1	Teorie mysli	384
	<i>Sdílení pozornosti a sociální reference</i>	385
11.2	Vývoj teorie mysli	390
	<i>Hra na něco a „psychologie přání“</i>	390
	<i>Reprezentační teorie mysli</i>	393
11.3	Když teorie mysli selže	399
	<i>Autismus</i>	399
	<i>„Horké“ a „chladné“ poznávací procesy</i>	407
11.4	Sociální mozek	408
12	Jazyk	415
12.1	Evoluce jazyka	416
	<i>Proč se jazyk vyvinul?</i>	417
	<i>Jak se vyvinula řeč?</i>	424
12.2	Sociální funkce jazyka	429
	<i>Hypotéza drbů</i>	429
	<i>Hypotéza společenské smlouvy</i>	433
	<i>Šehrezádin efekt</i>	435
	<i>Je možná syntéza?</i>	437
12.3	Jazyk a význam	438
12.4	Kognitivní podpory	441
	<i>Jazyk a teorie mysli</i>	441
	<i>Úloha neverbálních podnětů</i>	442
	<i>Adaptivní vlastnosti jazyka</i>	444
13	Kulturní evoluce	449
13.1	Co je kultura?	450
	<i>Psychologické základy kultury</i>	450
	<i>Jednotky kulturního přenosu</i>	454
	<i>Kultura versus biologie</i>	458

13.2	Je kultura adaptivní?	461
13.3	Kulturní evoluce v podmínkách neutrální selekce	467
13.4	Procesy kulturní evoluce	471
	<i>Rozšířené fenotypové modely</i>	472
	<i>Fenogenotypové koevoluční modely</i>	474
	<i>Model podvojně dědičnosti</i>	475
13.5	Jak rychle se kultura mění?	477
13.6	Kulturní změna a skupinová selekce	482
	Slovníček	487
	Seznam zkratk	493
	Literatura	495
	Rejstřík autorský	539
	Rejstřík věcný	547